

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 38/2011

Klager: [REDACTED]

Klagen gjelder: Krav etter forskrift om særskilt kompensasjon
og forskrift om billighetserstatning

Beslutningsdato: 14. mai 2012

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Eva Klepsland Drageset
Odd Helge Olsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas ikke til følge

***

1. Sammendrag av sakens faktiske sider

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften) og krav etter forskrift 2004-12-02 nr. 1563 om billighetserstatning.

██████████, heretter kalt skadelidte, deltok i FN-tjeneste i ██████████ og ██████████. Etter tjenesten har skadelidte hatt ulike småjobber og mottatt sosialstønad. Fra 2000 fikk skadelidte innvilget 50 % uførepensjon. Han jobber 50 % og er aleneforsørger for to barn. I 2005 ble skadelidtes søknad om menerstatning avslått. Begrunnelsen var at hans psykiske problemer ikke er oppstått som følge av FN-tjenesten. Klage over vedtaket førte ikke frem.

Ved søknad datert 28. november 2010 ble det fremsatt krav om kompensasjon for senskader etter FN-tjenesten. I den anledning ble det utarbeidet spesialisterklæring av psykiater Peter Kjær Gravgaard i samsvar med mandat fra FD.

Dr. Gravgaard kommer til at skadelidte oppfyller kriteriene for diagnosen agorafobi med panikklielse og fastsetter den varige medisinske invaliditeten til 25 %, men kommer til at det ikke foreligger årsakssammenheng mellom FN-tjenesten og de psykiske plager. Dr. Gravgaard konkluderer med at skadelidte ikke oppfyller kriteriene for diagnosen posttraumatisk stresslidelse (PTSD). På bakgrunn av dette blir skadelidtes krav om kompensasjon og billighetserstatning avslått av SPK.

I rettidig klage har skadelidte anført at det er FN-tjenesten som er årsak til hans psykiske plager og uførhet. Han er uenig i at han ville ha hatt de samme psykiske symptomene også uten å ha tjenestegjort i ██████████.

Skadelidte er ikke representert ved advokat og deltok ikke ved Klagenemndas behandling av saken. Det har ikke kommet merknader til saksfremstillingen og saken står derfor i samme stilling som ved SPKs vurdering.

2. Klagenemndas vurdering

Det legges innledningsvis til grunn at skadelidte lider av en psykisk lidelse. Spørsmålet i saken er om skadelidte i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at denne springer ut av tjeneste i internasjonale operasjoner.

Kravene til årsakssammenheng utledes av betingelseslæren. Etter betingelseslæren vil tjenesten være årsak til den psykiske belastningsskaden skadelidte lider av, dersom den har vært en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for uførhetens inntreden. Det er den skadelidte som bærer bevisbyrden for at det foreligger en slik nødvendig og tilstrekkelig årsakssammenheng. Årsakskravet mellom en handling og en skade er vanligvis oppfylt dersom skaden ikke ville ha skjedd om handlingen tenkes borte. Handlingen er da en nødvendig betingelse for at skaden inntreffer, jf. eksempelvis Rt. 1992 s. 64. Kravene til bevis for å konstatere årsakssammenheng er lempeligere etter kompensasjonsordningen, jf. Forsvarsdepartementets tolkningsnotat av 22.11.2010, hvor det heter: *«Da de fleste kravene under kompensasjonsordningen ligger langt tilbake i tid, skal beviskravet praktiseres lempeligere enn etter et krav under det alminnelige erstatningsmessige grunnlag.»*

I den innhentede spesialisterklæringen konkluderer dr Gravgaard med at det er få holdepunkter for at tjenesten i ██████████ har hatt noen betydning for utviklingen av skadelidtes psykiske plager. Han viser til at det ikke er dokumentert noen følgevirkninger i nær tid til

oppholdene i [REDACTED]. Dr. Gravgaard uttaler at skadelidte med stor sannsynlighet ville ha utviklet samme symptomer også uten å ha deltatt i operasjonene i [REDACTED]. Han mener at den betydelige psykiske belastningen som oppstod hos skadelidte når han overtok omsorgen for sine to barn har hatt vesentlig betydning for hans utvikling av psykiske plager.

Nemnda kan heller ikke se at det i de relativt omfattende journalnotater fremkommer informasjon som knytter FN-tjenesten til skadelidtes lidelse. I forbindelse med skadelidtes søknad om uførepensjon ble det utarbeidet spesialisterklæring av klinisk sykepleier Aud Vågå, der det konkluderes med at skadelidte er aleneforsørger for sine to sønner og opplever stor grad av stress og belastning i forbindelse med dette. Her fremgår det også at skadelidte mener at han i [REDACTED] fikk hjertetrøbbel på grunn av stresset mor til hans barn utsatte ham for. Samtidig fikk han panikk, ble redd, fikk masse tanker i hodet og har en gang oppsøkt politiet for å bli tvangsinnlagt i psykiatrisk avdeling. I spesialisterklæringen nevnes bare påkjenninger fra det sivile liv. Det står ingenting om vanskelige forhold ved FN-tjenesten.

Skadelidte ble ikke utsatt for noe spesifikk alvorlig traume under oppholdene i [REDACTED] og han vurderte selv tjenesten som lett. Det meste tyder på at diagnosen agorafobi med panikkklidelse skyldes skadelidtes forhold til sin tidligere samboer som hadde uttalte rusproblemer og den mangeårige konflikten som oppstod mellom dem etter at han tok kontakt med barnevernet. Helheten i saken tyder på at skadelidtes psykiske plager skyldes hans fortvilte familiære situasjon og hans omsorg og bekymring for barna. I den medisinske dokumentasjonen har skadelidte også selv uttrykt at mor til hans barn er årsak til hans psykiske tilstand.

Med bakgrunn i den foreliggende medisinske dokumentasjon sammenholdt med sakens øvrige opplysninger, er det etter nemndas vurdering grunn til å konkludere med at de livspåkjenninger skadelidte har vært utsatt for etter tjenesten er årsak til hans psykiske lidelse. Det er ikke fremkommet noen opplysninger som underbygger at FN-tjenesten har hatt innvirkning på hans psykiske helse og medført at han er blitt ufør. Selv med lempeligere krav til bevis, fremstår det for nemnda som overveidende sannsynlig at diagnosen agorafobi med panikkklidelse har sin årsak i andre forhold enn tjenesten i [REDACTED]. Skadelidte har ikke i tilstrekkelig grad sannsynliggjort at hans psykiske plager skyldes FN-tjenesten. På denne bakgrunn blir hans krav om kompensasjon å avslå. I henhold til forskrift om billighetserstatning stilles det ennå lempeligere beviskrav for å oppnå erstatning, men i fravær av noen indikasjon på årsakssammenheng mellom psykiske plager og tjeneste, er det heller ikke grunnlag for erstatning etter denne forskriften.

1. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er enstemmig.

***

Oslo, 1. juni 2012

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder